

Vlaamse Ardennendag, 18 april 2022.

Door: Marike de Haan

Ruim op tijd arriveerden wij, Linda, Monique, Wim en ondergetekende op de startplaats van de eerste wandeling. Bij de ingang van de begraafplaats Hogerburcht in Ronse. We waren hier eerder geweest, in april 2016, en hadden toen een erg grappige Vlaamse gids gehad.

We genoten al van de zingende vogels als winterkoning, zwartkop, tjiftjaf, houtduif, pimpelmees en een roffelende grote bonte specht. In de berm bloeiden grote muur en de eerste gevlekte aronskelken. De verschillende bomen liepen prachtig uit met frisgroen blad en de zoete kers stond schitterend te bloeien. De temperatuur bedroeg, terwijl we stonden te wachten, ruim 5 graden en de zon scheen uitbundig.

De andere deelnemers arriveerden ook: KNNV-ers uit Roosendaal, maar ook uit Breda. De gids kwam er ook aan, maar die was zich nog even aan het voorbereiden.

We kregen dezelfde gids als in 2016, Roland Drieghe en hij was niets veranderd. Hij had in zijn kofferbak verschillende vogelnestjes liggen. "De lijster die pleistert en de merel niet." Bij het aanraken van de grote brandnetel slaakte hij een kreet en bij hondsdrif blafte hij wat. Hij legde uit dat wanneer de brandnetel je had geneteld je het branderige gevoel weg kon krijgen door er met hondsdrif overheen te wrijven. "Het medicijn staat naast het venijn". Hij leerde ons het verschil tussen de witte en paarse dovenetel (die namen sprak hij heel hard uit), de gele dovenetel en de grote brandnetel. Hij gaf een recept voor brandnetelsoep en zevenblad was erg lekker als salade. Mocht iemand het willen hebben dan kon die persoon het bij hem in de tuin komen halen met wortel en al en zoveel als je maar wilde.

We liepen langzaam het gebied Bois Joly in. De oppervlakte van het gebied, dat in beheer is bij Natuurpunt, bedraagt dit moment zo'n 17 ha. Natuurpunt had de eerste aankoop gedaan in 1993 en af en toe vond er een kleine uitbreiding plaats.

Hij vertelde dat er 27 nestkastjes hingen in het gebied en dat er dit voorjaar 22 werden bewoond door holenbroeders. Hij klopte eerst zachtjes aan bij een nestkastje, een "villaatje" zoals hij zei en vroeg "Zijt gij thuis mijn lief?" en deed vervolgens voorzichtig de deksel open. Er zat een pimpelmeesje op het nest en daarna deed hij de deksel voorzichtig weer dicht. Tapijten van blauwbloeiende boshyacint en bosanemoon bedekten de bosbodem. Hier en daar stonden er witte boshyacinten tussen. In een ander nestkastje vlakbij broedde een ook pimpelmees, maar die schoot weg na het aankloppen. We mochten even naar de 12 eitjes kijken.

De storm Eunice had een aantal forse bomen geveld en Roland had er al veel werk aan gehad om de paadjes een beetje vrij te maken. Hier en daar was het sluij door kruip door. Het was nu in Vlaanderen verboden om met machines in het bos te werken in verband met het broedseizoen. In het gebied liggen een aantal bronnen die ontspringen op ongeveer 80 meter + NAP. Het regenwater wordt tegengehouden door een kleilaag en ontspringt waar deze kleilaag de helling bereikt. Plekjes met slanke sleutelbloem, blauwsporig bosviooltje, speenkruid en witte klaverzuring stonden op de wat nattere stukjes. Ook zagen we groot heksenkruid, boszegge en eenbloemig parelgras.

In het verleden had de heer Joly een meertje, Lac d'Amour laten aanleggen en een heuveltje en verschillende muurtjes, bruggetjes en andere ornamenten. Op het heuveltje speelde vroeger de fanfare en bij het meertje konden genodigden genieten van de muziek. Roland droeg een grappig gedicht voor dat ging over kikkertjes. Er staat ook een menhir in het terrein, bestaande uit ijzerhoudend zandsteen. In één van de nestkasten hadden boomhommels zich gevestigd. Net buiten Bois Joly liepen we terug over de begraafplaats. Hier staat ook nog een aandenken aan de familie Joly, een soort dolmen, een groot stuk ijzerhoudend zandsteen in de vorm van een ronde tafel.

Tussen de middag aten we onze lunch op in Sainte Marie, in een zaaltje. Hier kwamen meer

deelnemers aan de Vlaamse Ardennendag bij elkaar. We konden er soep, versgebakken wafels en diverse dranken kopen.

's Middags kregen we vanaf de kerk van Schorisse een wandeling door de Burreken onder leiding van de mannelijke gids Renaat. We kregen een korte samenvatting van de geologie van het gebied. In het Nioceen was hier zee. De laatste laag die werd afgezet was een ijzerhoudende zandsteen. Dit is een vrij harde laag die zich nu nog op de toppen van de heuvels bevindt. Deze heuvels worden getuigen heuvels genoemd. In de oudheid en in latere tijden werd in groeven ijzerhoudende zandsteen verzameld om er ijzer uit te winnen. De naam de Burreken is afgeleid van het woord borrelen en dat heeft betrekking op de bronnen in het gebied.

De gids zette er in het begin stevig de pas erin. Jack vond een prachtige gouden tor. Verder zagen we stinkende gouwe, look-zonder-look en heggenwikke. Renaat wees op de rij oude knotessen. We liepen door de brametuin met 42 soorten bramen, waaronder de koebraam met lange stekels. Renaat vertelde dat reeën de bladeren in de winter eten als wintervoeding. Het reservaat de Burreken is zo'n 50 ha groot en er ligt nog een zone van 350 ha omheen waar landbouwers met beheermaatregelen te maken hebben. Vrijwilligers van Natuurpunt hadden het afgelopen jaar 2 km aan houtsingels en hagen aangeplant.

We stonden even stil bij een informatie bordje over Omer Wattez, die ervoor gestreden heeft dat de snelweg A8 niet dwars door de Vlaamse Ardennen werd aangelegd.

Renaat vertelde ook dat een voormalige akker weer was omgezet in een wastiene. Dat woord is verwant aan het Britse waste land. Wastienes waren vroeger stukken grond waar boeren uit de omgeving wat schapen mochten laten grazen en waar ze hout konden kappen. Nu lopen er Exmoor ponys en koeien van een oud ras. Het was extensief grasland met opslag van houtige gewassen. Groene specht liet zich een paar maal horen en een deel van de groep zag een ree weg schieten. Verschillende oranje tipjes vlogen rond boven de veldjes met pinksterbloemen.

We mochten zelfs even een gesloten deel in waar reuzenpaardenstaart, bittere veldkers, dotter en paarbladig goudveil groeiden. In de bermen even verderop bloeiden hangende zegge, kruipend zenegroen, aardbeiganzerik en grote maagdenpalm. De laatste is een exoot, die afkomstig is uit het Middellandse Zeegebied.

De kern van het reservaat, de Burreken is een beetje met bosorchissen, die helaas nog niet waren verschenen. Wel stonden hier slanke sleutelbloemen. Grote oppervlaktes vol met Daslook, bedekten iets verderop de bosbodem. Bij een beekje vertelde Renaat dat hier veel vuursalamanders zaten. Hij liet ook de holletjes zien waar ze de winter doorbrengen. Deze dieren worden in het donker geteld. Ook is het beekje bevolkt met beekprik en rivierdonderpad en plant de bronlibel zich hier voort. Al heel lang zoeken de vrijwilligers naar de eikelmuis die zich tot nu toe nog niet heeft laten zien, terwijl er aanwijzingen zijn dat ze er wel zitten.

Even na 17.00 uur bereikten we na 8 kilometer te hebben gelopen de auto's bij de kerk van Schorisse. We bedankten de gids voor zijn boeiende wandeling door een prachtige omgeving.

Waarnemingen:

Zoogdieren:

ree

Vogels:

winterkoning

zwartkop

pimpelmees

tjiftjaf

houtduif

koolmees

grote bonte specht

groene specht

roodborst

ekster

zwarte kraai

gaai

boomkruiper

boomklever
huismus
merel
heggenmus

Amfibieën:
bruine kikker

Insecten:
gouden tor
dagpauwoog
oranjetip
citroenvlinder
zakdrager sp
boomhommel
akkerhommel

Planten, een selectie:
grote muur
boshyacint
gevlekte aronskelk
dagkoekoeksbloem
gele dovenetel
witte dovenetel
paarse dovenetel
hondsdrif
gewone ereprijs
klimopereprijs
haagbeuk
beuk
ruwe berk
wintereik
zoete kers
vogelkers
es
taxus
hulst
gewone esdoorn
grauwe els
reuzenpaardenstaart
paarse schubwortel
slanke sleutelbloem
donkersporig bosviooltje
speenkruid
groot heksenkruid
boszegge
hangende zegge

gewone veldbies
eenbloemig parelgras
muurvaren
stinkende gouwe
look-zonder-look
gewone dotterbloem
paarbladig goudveil
bittere veldkers
aardbeiganzerik
moerasspirea
geel nagelkruid
brem
grote maagdenpalm
kleine maagdenpalm
gewoon barbarakruid
Italiaanse aronskelk

Paddenstoelen:
roodgerande houtzwam (op berk)
echte tonderzwam